Ministerie van Justitie en Veiligheid

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen Jeugdcriminaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
2 oktober 2026

Bijlage(n)
2

Verzamelbrief Justiele Jeugd najaar 2026

nota

1. Aanleiding

Op 8 oktober 2026 vindt het commissiedebat Jeugdcriminaliteit plaats. Voorafgaand aan dit debat wordt deze verzamelbrief verzonden om de Kamer te informeren over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de Justitiële Jeugd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met bijgevoegde Kamerbrief en deze voor het commissiedebat van 8 oktober 2026 te verzenden aan de Kamer.

3. Kernpunten

De volgende onderwerpen komen in deze brief aan de orde:

1. Beleidsreactie op RSJ-advies 'Een nieuw perspectief op het stelsel van buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen'
2. Stand van zaken Jeugdreclassering in Verbinding
3. Licht verstandelijke beperking in de strafrechtketen
4. Capaciteitstekort justitiële jeugdinrichtingen (JJI's)
5. Beleidsreactie Inspectiebrief JJI's, Herbezinning opgave JJI's en noodmaatregelen
6. Motie Westerveld over de adviezen van de Onderwijsraad over het onderwijs in JJI's
7. Beleidsreactie op het RSJ-advies 'Problemen in de PIJ: Advies over de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel'
8. Motie Bikkers over volwassenstrafrecht voor 16- en 17-jarigen die worden verdacht van zeer ernstige gewelds- en zedenmisdrijven
9. Stand van zaken wetsvoorstel herziening vrijheidsbeneming jeugd

4. Toelichting

Hieronder is uitsluitend een inhoudelijke toelichting opgenomen bij de onderwerpen die om nadere duiding vragen; zie verder de bijgevoegde Verzamelbrief Justitiële Jeugd.

<u>Beleidsreactie op het RSJ advies "Een nieuw perspectief op het stelsel van buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen".</u>
Op 9 september 2025 is het advies "Een nieuw perspectief op buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen" van de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) gepubliceerd.
In bijlage 1b bij deze brief gaat u tevens in op de aanbeveling betreffende de Verklaring Omtrent Gedrag voor jeugdigen waarover u separate nota is

voorgelegd, op basis waarvan u tijdens het stafoverleg van 29 september jl. heeft besloten om de huidige VOG systematiek in stand te houden: zie ook paragraaf 4.3.

Onderwerpen 4, 5 en 6 in de brief betreffen de JJI's: 4) de actuele problematiek en de maatregelen die reeds zijn genomen 5) de Inspectiebrief JJI's en wijze waarop de problemen op korte termijn (noodmaatregelen) en lange termijn (herbezinning) worden aangepakt. In de brief wordt daarna, mede namens de staatssecretaris voor Funderend Onderwijs en Emancipatie, 6) ingegaan op het onderwijs in de JJI's op basis van de motie van lid Westerveld (PRO). De eerste twee onderdelen worden hiernavolgende nader toegelicht.

Capaciteitstekort justitiële jeugdinrichtingen
In deze brief wordt de Kamer, zoals toegezegd, geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de maatregelen die sinds 2023 zijn genomen om het capaciteitstekort in de JJI's het hoofd te bieden. Deze maatregelen betreffen ondermeer het plaatsen van jongvolwassenen in een huis van bewaring.

Ten aanzien van de laatste maatregel informeert u de Kamer over het besluit dat u in juni hebt genomen om de afdeling voor jongvolwassenen in Justitieel complex Zeist (een Huis van Bewaring) terug te geven aan het gevangeniswezen omdat de capaciteit van de afdeling voor jongvolwassenen in PI Almelo qua capaciteit lijkt te volstaan voor het gemiddelde aanbod van deze doelgroep en omdat er een groot capaciteitstekort is in het gevangeniswezen dat dit najaar verder toeneemt.

Beleidsreactie Inspectiebrief JJI's, Herbezinning opgave JJI's en noodmaatregelen
De Inspectie Justitie en Veiligheid, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspecties) hebben u een brief geschreven waarin zij uw aandacht vragen voor de situatie in de JJI's. Op 17 september heeft u deze brief ontvangen met een eersteweeksmelding (DigiJust 8016666) en op 28 september (de dag van openbaarmaking van de brief door de Inspecties) is de brief procedureel aan de Kamer aangeboden. In die aanbiedingsbrief is de toezegging gedaan in deze Verzamelbrief terug te komen op de conclusies en aanbeveling van de inspecties. In deze brief wordt deze toezegging gestand gedaan. Daarbij kondigt u aan om naast de maatregelen voor de lange termijn (herbezinning opgave JJI's), ook maatregelen voor de korte termijn te verkennen met DJI.

De inspecties hebben u aangeboden met hen in gesprek te gaan over hun bevindingen en aanbevelingen. Dit gesprek is op 7 oktober.

4.1. Politieke context
Hieronder is uitsluitend toelichting over de politieke context opgenomen bij de onderwerpen die om nadere duiding vragen; zie verder de bijgevoegde Verzamelbrief Justitiële Jeugd.

Beleidsreactie op het RSJ advies: een nieuw perspectief op het stelsel van buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen.
Er ligt de **Motie van der Werf/Lahlah:** In het tweeminutendebat Justitiële jeugd op 6 november 2024 hebben de leden Van der Werf (D66) en Lahlah (PRO) een motie ingediend, waarin wordt verzocht te onderzoeken of een verbeterde pilot georganiseerd kan worden voor de inzet van een Halt-interventie voor 18plus-

jongeren. In de beleidsreactie informeert u de Kamer dat aan Halt, politie en het OM is gevraagd om een projectvoorstel in te dienen voor het starten van een pilot Halt 18+ voor de ASR doelgroep (dit betreft de groep adolescenten die volgens de wetssytematiek van het adolescentenstrafrecht baat zou hebben bij een sanctie uit het jeugdstrafrecht). De beoogde start van deze pilot is 1 januari 2027.
Het **lid Faber (PVV)** heeft in het WGO verantwoordingsdebat JenV van 23 juni jl. opgemerkt dat zij niet per se verder wil inzetten op buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen nu dit onvoldoende recht doet aan de slachtoffers die op deze wijze geen rechtszaak krijgen. Ook in het commissiedebat Strafrechtketen van 8 september jl. refereerde lid Faber hieraan. Daarnaast benoemde zij in het WGO dat zij de aantekening op de justitiële documentatie ziet als positief en als stok achter de deur voor jeugdigen. Dit heeft echter niet geleid tot een motie of toezegging.

Stand van zaken Jeugdreclassering in Verbinding
U gaat in op de toezeggingen die u tijdens het commissiedebat justitiële jeugd van 23 april 2026 heeft gedaan naar aanleiding van vragen van het Lid Westerveld (PRO) met betrekking tot preventie en neemt daar in ieder geval Jeugdreclassering in Verbinding (JRiV) in mee. In de brief wordt volstaan met de huidige stand van zaken op de voortgang van JRiV weer te geven

Licht verstandelijke beperking in de strafrechtketen
U gaat in op de toezeggingen die u tijdens het commissiedebat justitiële jeugd van 23 april 2026 en het tweeminutendebat op 27 mei 2026 heeft gedaan naar aanleiding van vragen van het lid Westerveld (PRO) over de LVB-doelgroep.

Motie Westerveld over de adviezen van de Onderwijsraad over het onderwijs in JJI's
De passage met een reactie op deze motie is opgesteld door OCW en wordt daarom mede namens de staatssecretaris van Funderend Onderwijs en Emancipatie verzonden.

4.2. Juridische overwegingen
Hieronder zijn uitsluitend juridische overwegingen opgenomen bij de onderwerpen die om nadere duiding vragen; zie verder de bijgevoegde Verzamelbrief Justitiële Jeugd.

Beleidsreactie op het RSJ advies: een nieuw perspectief op het stelsel van buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen.
Enkele aanbevelingen, waarover ambtelijk positief is geadviseerd, komen niet overeen met het huidige wettelijke kader.

- Indien er (zwaardere) feiten aan het Halt besluit moeten worden toegevoegd, en/of de recidiveregeling zal moeten worden aangepast, zal het Halt Besluit daarmee in lijn moeten worden gebracht.
- Momenteel wordt gewerkt aan de pilot Halt 18+. Indien deze pilot succesvol wordt geacht, de uitvoeringsconsequenties in kaart zijn gebracht en er financiële dekking aanwezig is, zal gekeken worden of art 77c lid 2 Wetboek van Strafrecht daarop aangepast kan worden. In dit wetsartikel wordt deelname aan een project – te weten de buitenstrafrechtelijke afdoening Halt- uitgezonderd voor adolescenten die volgens het jeugdstrafrecht worden berecht.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen Jeugdcriminaliteit

Datum
2 oktober 2026

4.3. Krachtenveld

Hieronder is uitsluitend een toelichting over het krachtenveld opgenomen bij de onderwerpen die om nadere duiding vragen; zie verder de bijgevoegde Verzamelbrief Justitiële Jeugd.

Beleidsreactie op het RSJ advies "Een nieuw perspectief op het stelsel van buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen".
Bij het advies rondom de opvolging van de aanbevelingen zijn alle partners uit de jeugdstrafrechtketen (in meer en mindere mate, afhankelijk van rol) betrokken. Dit betreffen: politie, OM, Raad van de Kinderbescherming, Halt, Mediation in strafzaken, Perspectief herstelbemiddeling, Rechtspraak, jeugdreclassering en de advocatuur.
Ondanks dat er afstemming heeft plaats gevonden op alle de aanbevelingen, is er geen consensus gevonden betreffende aanbeveling 6, waarin wordt geadviseerd lichte delicten niet mee te laten wegen bij een VOG-aanvraag. De partners zijn hierin verdeeld waarbij het OM, Halt, de politie en Raad van de Kinderbescherming positief tegen deze aanbeveling kijkt (vanuit het belang van het kind), geeft Justis aan hiertoe geen aanleiding te zien en benadrukt de negatieve maatschappelijke, juridische en uitvoeringstechnische gevolgen.
De wijze van opvolging van de genoemde aanbevelingen wordt tevens met deze partners afgestemd.

Beleidsreactie Inspectiebrief JJI's en stand van zaken Herbezinning opgave justitiële jeugdinrichtingen
De beleidsreactie Inspectiebrief JJI's is afgestemd met DJI en de stand van zaken Herbezinning op de opdracht van de JJI's is afgestemd met OCW en DJI.

Beleidsreactie op het RSJ-advies 'Problemen in de PIJ: Advies over de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel'
De beleidsreactie is afgestemd met VWS, VNG en de overige ketenpartners die aansluiten bij het nazorgoverleg[1]. In het decentrale stelsel blijft het ingewikkeld en moeizaam om met VWS en VNG tot concrete daadkrachtige plannen te komen omdat er weinig ruimte is voor landelijke regie. Commitment op ingrijpen in het decentrale stelsel en landelijke inkoop organiseren voor deze specifieke doelgroep, de wens van JenV, is nog niet voorhanden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[1] Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Gecertificeerde Instellingen (GI's), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), gemeenten, de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de drie reclasseringsorganisaties (3RO).